

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

7 IX 1989

~~TAJNÉ!~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 7

Počet příloh: 18

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 126

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.
Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

1. Bezpečnostní situace

V průběhu 6. září 1989 nebylo na území ČSSR zaznamenáno závažné narušení klidu a veřejného pořádku.

Vnitřní protivník pokračuje v rozšiřování protisocialistické výzvy "Několik vět" a získávání podpisů čs. občanů na její podporu. Rozšiřování letáku Mírového sdružení Johna Lennona vyzývajícího k účasti na "Pochodu za svobodný život v míru" bylo po Praze zjištěno i ve Východoslovenském kraji. V Západoceském kraji byla zjištěna příprava setkání aktivu nezávislých struktur krytá organizováním veřejné brigády. V Banské Bystrici byla odhalena podpisová akce za propuštění J. ČARNOGURSKÉHO a dalších 4 stíhaných exponentů vnitřního protivníka.

Ve Středoslovenském kraji byl zjištěn 1 závadový nápis. Celkem 10 nepřátelsky orientovaných letáků bylo zjištěno v Západoceském kraji. V Bratislavě a Středoslovenském kraji bylo zaznamenáno 8 anonymních písemností, zaměřených proti KSC, ČSLA, SNB, napadajících SSSR a podporujících "chartu-77".

Podle předběžného hlášení došlo dne 6.9.1989 ve večerních hodinách k požáru velkoskladu píce v Kosotově (okres Plzeň-jih), škoda se odhaduje na 2-3 milióny Kčs. Krátce po půlnoci z 6. na 7. 9.1989 došlo ve Spolaně Neratovice k výbuchu reaktoru ve výrobně polyetylenu se škodou asi 1 milión Kčs. V obou případech se prověřují příčiny a upřesňují škody materiální, popř. na zdraví lidí.

2. Nepřátelská činnost

b) Ve Středoslovenském kraji byly zaznamenány další případy rozšiřování výzvy "Několik vět". Souhlas s touto výzvou vyjádřily svými podpisy 2 osoby a zaslaly jej na adresu I. NĚMCE do Prahy.

Aktivistka Hnutí za občanskou svobodu M. CRHA (1963), dělník lesního závodu Prachatice, organzuje mezi členy nelegálních struktur na září 1989 brigádu na stavbě zařazené MNV Volary (okres Prachatice) do akce "Z". Finanční prostředky získané tímto způsobem by měly sloužit pro činnost členů HOS. Jsou prováděna

opatření k zabránění nežádoucímu soustředění aktivu protispolečenských struktur. CRHA jako organizátor podpisové akce na podporu výzvy "Několik vět" byl 6. září 1989 Okresním soudem v Prachaticích odsouzen za přečin proti veřejnému pořádku k trestu odňtí svobody v délce 6 měsíců s podmíněným odkladem na 3 roky a k peněžité pokutě 3.000 Kčs.

Ve Východoslovenském kraji byl zjištěn leták Mírového klubu Johna Lennona, vyzývající k účasti na "Pochodu za svobodný život v míru", v Praze dne 9. září 1989 na podporu osvobození "politických vězňů" (o stejném letáku v Praze jsme informovali dne 5. září 1989).

V Banské Bystrici bylo zjištěno organizování podpisové akce za propuštění z vyšetřovací vazby a zastavení trestného stíhání J. ČARNOGURSKÉHO a dalších čs. občanů, kteří svým jednáním porušili zákony ČSSR. Dopoulosud bylo shromážděno asi 40 podpisů. Organizátorem nejde o celkový počet podpisů, ale získání podpory významných osob z prostředí inteligence, bývalých politiků a církve.

Ve Skalitě (okres Čadca) byl zjištěn závadový nápis hanobící SSSR. Po pachateli se pátrá.

Dne 5. září 1989 bylo v Rokycanech (Západočeský kraj) nalezeno v poštovních schránkách bytových jednotek celkem 10 letáků hanobících Stanislavu TITLOVOU, laborantku OÚNZ Rokycany, členku KSC. Případ se vyšetřuje.

V Bratislavě byly do poštovní schránky vloženy 2 protisocialisticky zaměřené písemnosti nazvané "přestavba a hesla". O stejné písemnosti, rozšiřované ve Štúrově (okres Nové Zámky), jsme informovali v DSZ 4. září 1989. Po rozšiřovateli se pátrá.

V Bratislavě a ve Středoslovenském kraji bylo zjištěno v době od 31. srpna do 4. září 1989 celkem 5 anonymních dopisů adresovaných čs. občanům, jako reakce na jejich veřejné odsouzení výzvy "Několik vět". Nejnebezpečnější je anonym hrozící fyzickou likvidací Valentu BŮROVI (1937), vedoucímu čety zámečníků k.p.

Strojírny energetických závodů Tlmače (okres Levice). Po pisateli se pátrá.

Okresní národní výbor v Dolním Kubíně (Středoslovenský kraj) obdržel pohlednici, na jejíž adresní straně neznámá osoba napadá SSSR. Po pisateli se pátrá.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V průběhu dne 6. září 1989 nebyly závažné události tohoto charakteru zjištěny.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

a/ Mimořádné události v národním hospodářství a živelní pohromy

Dne 6. září 1989 v 10.00 hodin došlo v Otrokovicích /okr. Gottwaldov/ k výbuchu zemního plynu v rodinném dvojdomku majitelů [REDACTED] /nar. 1921/ a [REDACTED] /nar. 1952/. Při odvzdušňování přívodu plynu do plynometru pracovníkem Jihomoravských plynáren Brno v domku [REDACTED] došlo k úniku plynu do obytných prostor. K explozi, při které byly lehce zraněny 2 osoby, došlo po zapálení propanbutanového vařiče manželkou jmenovaného. Poškozením dvojdomku vznikla škoda 110 000 Kčs. Příčina výbuchu a míra zavinění se zjišťuje.

Vyšetřuje OS SNB Gottwaldov.

c/ Majetková trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 6. září 1989 : k stíhání [REDACTED] /nar. 1938/ a spol. pro trestné činy podplácení a přijímání úplatků. Dále bylo vzeseno obvinění pro trestný čin podplácení [REDACTED] /nar. 1953, bytem Ústí nad Labem, ekonom s.p. Sigma Ústí nad Labem, 1x soudně trestán/. Jmenovaný jako funkcionář TJ Spartak Ústí nad Labem se od roku 1987 až do 30. června 1989 společně s obviněným [REDACTED] podílel na podplácení rozhodčích a funkcionářů za účelem ovlivnění výsledků fotbalových zápasů. Současně bylo vzeseno obvinění pro trestný čin přijímání úplatků [REDACTED] /nar. 1964, bytem Teplice, dělník, kandidát KSČ/, který dne 16. května 1987 jako hlavní rozhodčí při fotbalovém zápase po předchozí domluvě s obviněným [REDACTED] převzal částku 1 600 Kčs s tím, že ovlivní výsledek utkání ve prospěch TJ Spartak Ústí nad Labem.

Vyšetřuje KS SNB Ústí nad Labem.

Dne 5. září 1989 bylo v Praze zahájeno stíhání pro trestný čin porušování povinnosti v provozu socialistické organizace proti [REDACTED] /nar. 1948, bytem Čelákovice, okr. Praha-východ, náměstek ředitele Středočeského krajského kulturního střediska Praha 5, člen KSČ/ a ing. [REDACTED] /nar. 1952, bytem Praha 6, vedoucí oddělení tamtéž/. Jmenovaní v průběhu roku 1987 v rozporu s výměrem Českého cenového úřadu nesprávně stanovili výši poplatků za užívání zvukových aparatur a tím byly jejich majitelům umožněny vyšší příjmy. Uvedené organizaci způsobili škodu 151 450 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Praha 5.

Dne 6. září 1989 byl v Galantě zadržen a je stíhán pro trestný čin podvodu [REDACTED] /nar. 1954, bytem Galanta, soustružník/. Jmenovaný si v červenci a srpnu 1989 v 13 případech vypůjčil pod různými zámkami od spoluobčanů 235 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Galanta.

V době od července do 6. září 1989 se v Ústí nad Labem dosud nezjištěný pachatel vloupal , vypáčením dveří, do prodejny POFIS. Z neuzamčeného trezoru a z prodejních pultů byly odcizeny poštovní známky v hodnotě asi 200 000 Kčs. Jako podezřelý byl zadržen a předán do věznice v Litoměřicích [REDACTED] /nar. 1944, bytem Ústí nad Labem, seřizovač/, který v uvedené prodejně do měsíce července 1989 pracoval jako vedoucí. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví.

Vyšetřuje OS SNB Ústí nad Labem.

ARCHIVE
Zrušen stupeň utajení (svazek 3)
Zákon o upravě ustanovení o státní bezpečnosti Sb.

Dne 6. září 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 68 případů krádeží vloupáním, z toho :

	do obchodů a restauraní	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	11	13	8	16	12	312 000
SSR	3	1	1	2	1	30 209
ČSSR	14	14	9	18	13	342 209

d/ Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dopravní nehody dne 6. září 1989 :

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	165	3	11	749 900
SSR	91	1	1	324 400
ČSSR	256	4	12	1 074 300

e/ Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Dne 6. září 1989 zadrželi příslušníci PS pro přípravu a pokus o ilegální přechod státní hranice z ČSSR do NSR a Rakouska 17 občanů NDR a 1 PLR.

Hranici se socialistickým státem narušilo 34 občanů NDR a 2 PLR.

Ze zájezdu organizovaného čs. cestovní konceláří do NSR se nevrátili 2 občané ČSSR.

5/ Názory a nálady obyvatelstva

Pracujícími v k.p. Palivoenergetického kombinátu Antonína Zápotockého Ústí nad Labem je kriticky hodnocen současný vývoj situace v MLR. Hovoří se o tom, že se opozici v Maďarsku podařilo udělat "antiúnor", kdy nekrvavou cestou byla MSDS zatlačena téměř až na ulici a jsou rušeny základní organizace strany na závodech a dalších organizacích. Dále kritizují to, že je eliminována vedoucí úloha strany v MV a armádě. Očekávají, že tento vývoj bude mít vliv na další aktivitu protisocialisticky zaměřených sil v ČSSR. Vyslovují obavy z výsledku voleb, které se u nás uskuteční v roce 1991, po kterých by mohlo, podle jejich názoru, u nás dojít k obdobné situaci jako v MLR.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍ OSVĚDČENÍ
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení § 151 odst. 4 až K. č. 412/2005 Sb.

Navazuje na DSZ ze dne 9. srpna 1989 : k dopravní nehodě v katastru obce Luhov /okr. Česká Lípa/ řidiče nákladního auta Sovětské armády vojína Alexeje Anatoljeviče ŠČERBININA /nar. 1969, VÚ 34 901 Svěbořice, okr. Česká Lípa/. Dne 6. září 1989 bylo v České Lípě zahájeno stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví proti jmenovanému, který při dopravní nehodě lehce zranil 2 osoby /občany ČSSR/.

Vyšetřuje OS SNB Česká Lípa.

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 22005 sb.

Dne 6. září 1989 bylo v Brně zahájeno stíhání pro přípravu k trestnému činu zběhnutí do ciziny proti nstržm. SNB Jiřímu MÜLLEROVI /nar. 1967, SIPS OO-VB Břeclav/. Jmenovaný dne 3.září 1989 odejel z místa bydliště do Prahy, odkud zaslal své manželce telegram, kde mimo jiné uvedl, že jí zavolá až z Mnichova. Následující den byl zadržen příslušníky SNB v obci Kožlany /okr. Plzeň-sever/ a eskortován do věznice v Brně.

Vyšetřuje inspekce náčelníka KS SNB Brno.

Rozdělovník

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 422/2005 Sb.

Názory na vytvoření "opozice oficiálním sdělovacím prostředkům"

Marcela DOLEČKOVÁ, redaktorka Čs. rozhlasu, vyškrtnutá z KSČ, sdělila, že prohlubování demokratizačního procesu v ČSSR není možné bez tzv. svobody tisku. Podle DOLEČKOVÉ to znamená nutnost vytvoření paralelní novinářské struktury, která by vytvořila opozici oficiálním sdělovacím prostředkům a v její prospech by hovořil fakt, že nebude v očích veřejnosti zkompromitována. Zatím nejde o to zlikvidovat zřízení, řekla DOLEČKOVÁ, nýbrž vytvořením paralelních aktivit jednou provždy skoncovat s jednomyslným hlasováním a bezkonkurenčností. Nejblíže k témtoto myšlenkám mají podle DOLEČKOVÉ v redakcích Svobodného slova a Zemědělských novin.

/II. správa SNB/

vedení FMV

I, II, správa SIVB

Správa SIVB Praha

Rozdělovník:

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Hoffmann
- s. Fojtík
- s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle Ustanovení č. 22/2005 Sb.

Činnost tzv. OBRODY

Dne 4.9.1989 se uskutečnila další schůzka výkonného výboru tzv. OBRODY - Klubu za socialistickou přestavbu.

V průběhu schůzky byla přítomným podána informace o Prohlášení Klubu OBRODA z Plzně, které je formulováno v duchu základních materiálů OBRODY a doplněno o specifické problémy Plzeňska. V prohlášení se plzeňská skupina hlásí k úsilí o legalizaci OBRODY. I když blíže nebyla otázka projednávána, z diskuse vyplynulo, že se jedná o skupinu kolem Libuše HRDINOVÉ.

K seznámení předložil Miloš HÁJEK rovněž dopis podepsaný neformální skupinou pražských komunistů. Bylo konstatováno, že stejně jako připravovaný dopis OBRODY i tento se obrací na členy KSČ před výročními členskými schůzemi a apeluje na přípravu sjezdu. Nikdo z přítomných o zmíněné skupině nic nevěděl a v diskusi padly dohady, že se může jednat např. o nějakou skupinu členů KSČ kolem s. Kapka.

Vojtěch MENCL předložil k projednání svoji verzi návrhu dopisu všem členům KSČ. Tato verze však nebyla schválena s tím, že bude jako jeden z podkladových materiálů využita při zpracování konečného návrhu. Tento by měl být již definitivně projednán na příští schůzce výkonného výboru OBRODY, která se uskuteční dne 14.9.1989. Poté bude návrh dopisu předložen ke schválení zastupitelstvu OBRODY.

Čestmír CÍSAR předložil k projednání jím zpracované sdělení výkonného výboru OBRODY č. 4, které je stanoviskem OBRODY k srpnu 1989. Bylo dohodnuto, že během dne 5.9.1989 předají členové výkonného výboru k tomuto materiálu své připomínky a návrhy na doplnění KOLMISTROVI, aby materiál mohl být zveřejněn v samizdatu DIALOG. Základní zaměření materiálu

Zrušen superuživatelský zápis 15/2008 podle § 10c odst. 2 písm. c) zákona č. 412/2005 Sb.

však bylo schváleno a již se nebude měnit.

Miloš HÁJEK na schůzce předložil návrh, aby byl ustanoven výbor, který by připravil a prosazoval kandidaturu Alexandra DUBČEKA do funkce prezidenta ČSSR. Současně navrhl, aby do čela tohoto výboru byl postaven Luboš KOHOUT a ve výboru dále pracovali lidé typu PALOUŠE, MALÉHO, BATTĚKA, DOBROVSKÉHO apod. V diskusi k tomuto návrhu se přítomní shodli, že momentálně není pro ustanovení takového výboru vhodná doba a že navrhovaný postup bude považován za postupný cíl. Zatím je třeba se s lidmi navrhovanými do výboru spojit, snažit se je racionálním způsobem ovlivnit, aby se vyvarovali radikálních vystoupení a vytvářet podmínky pro společný postup. Současně bylo konstatováno, že perspektivně je vhodnější do čela takového výboru uvažovat s Libuší ŠILHÁNOVOU, než s Lubošem KOHOUTEM.

V této souvislosti bylo potvrzeno, že dne 11.9.1989 se v Brně uskuteční schůzka zástupců iniciativ, která by měla projednat ustavení tzv. Občanského výboru. Za OBRODU se schůzky v Brně mají zúčastnit Miloš HÁJEK a Vladimír KOLMISTR. Byla po nechána možnost nastolit na této schůzce otázku vytvoření výboru pro kandidaturu DUBČEKA na prezidenta. Současně mají jako zástupci OBRODY prosazovat názor, že zatím není vhodná doba pro zakládání Občanského výboru. Nikdo z přítomných si však nedělá iluze, že bý se zástupcům OBRODY podařilo ostatní získat pro odklad založení Občanského výboru a to již proto, že vědí jak se na brněnskou schůzku chystá Jaroslav ŠABATA, který ji považuje mj. i za velkou šanci pro sebe.

Z diskuse na schůzce rovněž vyplynulo, že Čestmír CÍSAŘ se v nejbližších dnech chystá na návštěvu Alexandra DUBČEKA a v této souvislosti uvedl, že s DUBČEKEM jeho kandidaturu na prezidenta projedná.

/II. správa SNB/

I, II, XII správa SNB
vedení FMV
IKS SNB

Rozdělovník:

členové a kandidáti PÚV KSČ
s. Hegenbart

Příprava konference tzv. Demokratické iniciativy

Dne 16.9.1989 se má v Praze uskutečnit konference nelegální Demokratické iniciativy /DI/ za účasti delegátů z jednotlivých poboček /skupin/ DI z Čech a Moravy. Pozván byl rovněž předseda Sdružení katolických laiků Augustin NAVRÁTIL, se kterým DI navázala úzkou spolupráci. Dále jsou pozváni hosté z MLR, PLR, SSSR a NDR. O přípravě této konference bylo podrobně hovořeno na schůzce pražské pobočky DI, která se uskutečnila 28.8.1989 a 5.9.1989. Tam bylo také rozhodnuto, že výběr delegátů zajistí MATZĚNER. Byla tam podána informace o tom, že ještě před konferencí proběhnou schůzky v Šumperku a v Praze. Navíc 8.9.1989 odjíždí STOROŽENKO a DOLEŽAL do Rožnova pod Radhoštěm, aby tam s neztotožněným přítelem ŠTOLBOVÉ připravili založení pobočky DI.

Další pobočka DI začala pracovat i v Ústí nad Labem pod vedením Josefa SEMANIŠINA, který je také jedním z hlavních exponentů nově založeného "Sdružení T.G. Masaryka". Na uvedené schůzce bylo mj. rozdáváno 1. číslo nového bulletinu tohoto sdružení, které jak vyplývá z jeho obsahu /6 stran formátu A 5/, nemá nic společného s tzv. Masarykovou společností, která pracuje samostatně, ale má "vyvíjet činnost v oborech společenské, politické a kulturní práce, které umožňují navazovat na demokratické tradice československé minulosti a v tomto smyslu pracovat k rozšíření prostoru pro demokracii, svobodu a lidská práva v naší společnosti ...".

Na uvedené schůzce DI byla podána informace o tom, že v tzv. Demokratickém tiskovém středisku začne kromě ŠTOLBOVÉ pracovat jako redaktorka jistá BORŮVKOVÁ.

Na závěr schůzky bylo ještě uvedeno, že byl přeložen termín schůzky tzv. Československého občanského výboru, který se

má sejít až 11.9.1989 v brněnském divadle "Na provázku". Mají se jí zúčastnit vždy 2 zástupci jednotlivých nelegálních struktur, mj. BATTĚK, LIS, MANDLER, DOLEŽAL, ŠABATA, MALÝ a další.

/Správa SNB Praha/

Rozdělovník:

členové a kandidáti PÚV KSČ
s. Hegenbart

vedení FMV
I., II., XII. správa SNB
IKS SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOVEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Schůzka nepřátelsky zaměřených osob z Brna

Dne 4.9.1989 se uskutečnilo jednání opozice v Brně, zaměřené na přípravu tzv. "kulatého stolu". Jaroslav ŠABATA, nar. 1927, signatář CH-77, seznámil 29 přítomných osob z Brna s průběhem protestní akce dne 21.8.1989 v Brně, kterou i přes neúspěch opozice považují za aktivní vystoupení, ze kterého je třeba se poučit při organizování akcí v období 28.10.1989. Dále ŠABATA informoval přítomné, že do konce roku 1989 bude realizována síť tzv. "občanských výborů" zaměřená na koordinaci činnosti nelegálních občanských iniciativ. Seznámil přítomné s připravovanou strukturou Hnutí za občanskou svobodu, která má být v rámci Brna členěna do 7 skupin podle míst bydliště aktivistů. Jako důvod reorganizace uvedl "tlak" na oficiální poslance /problémy a zájmy jednotlivých obvodů/. K činnosti CH-77 sdělil, že pro další funkční období je jako mluvčí navrhován Jaroslav MEZNÍK, nar. 1928, bytem Brno.

V závěru jednání byly podepisovány petice za propuštění Františka STÁRKA, proti stavbám Gabčíkovo a Stonařov a požadavek, aby stranický tisk "pravdivě" informoval o samizdatové produkci a některé jejich materiály otiskoval.

/Správa SNB Praha/

Rozdělovník:

členové a kandidáti PÚV KSČ
s. Hegenbart

vedení FMV
I., II., XIII. správa SNB
KS SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.